

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫ АТЫНДАҒЫ ҚОСТАНАЙ Өңірлік университеті

«Бекітемін»

Ахмет Байтұрсынұлы атындағы
Қостанай өңірлік университетінің
Басқарма Төрағасы-Ректоры
С. Қуанышбаев
« 15 » 11 2026г.

Бағдарлама

**«БВ01406 Визуалды өнер, көркем еңбек, графика және жобалау» білім беру
бағдарламасы бойынша шығармашылық емтихандар өткізу**

Дайындық бағытының коды және атауы:

БВ014 Жалпы дамудың пәндік мамандандырылған мұғалімдерін даярлау

Білім беру бағдарламалары тобының коды және атауы:

В007 Көркем еңбек және сызу мұғалімдерін даярлау

Дайындалды:

Өнер кафедрасының меңгерушісі

С.Айсина

Келісілді:

Ө.Сұлтанғазин атындағы
педагогикалық институтының директоры

К.Есиркепова

Келісілді:

Академиялық мәселелер
жөніндегі проректор

Э.Наурызбаева

Қостанай, 2026

Бағдарламаны педагогика магистрі, өнер кафедрасының меңгерушісі Айсина С.Т., аға оқытушы Жусупова Д.Ж., аға оқытушы Архипова К.Г. әзірледі.

МАЗМҰНЫ

Нормативтік база.....	4
Жалпы ережелер.....	4
Шығармашылық емтиханның мақсаты мен міндеттері.....	5
Емтихан өткізу тәртібі.....	5
Шығармашылық емтихандарды бағалау нысаны.....	6
Бірыңғай шығармашылық емтихан бағдарламасы (1 шығармашылық емтихан).....	7
Бірыңғай шығармашылық емтихан бағдарламасы (2 шығармашылық емтихан).....	8
Бағалаудың критерийлері.....	9

1. Нормативтік база

Осы бағдарлама келесі нормативтік құжаттардың негізінде әзірленді:

- 1.1. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңы
- 1.2. Қазақстан Республикасының Конституциясы
- 1.3. «Жоғары білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидалары» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 бұйрығы.
- 1.4. Университет жарғысы

2. Жалпы ережелер

2.1 Шығармашылық емтихандар өткізілетін білім беру бағдарламаларының тізбесі жоғары білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларына сәйкес белгіленеді.

2.2 Университетке қабылдау кезінде қабылдау комиссиясының төрағасы азаматтардың ҚР заңнамасында белгіленген білім алу құқықтарының сақталуын, қабылдау комиссиясы жұмысының жариялылығы мен ашықтығын, оқуға түсушілердің қабілеттері мен бейімділігін бағалаудың объективтілігін, қабылдау комиссиясы басшылығының қабылдауды өткізудің барлық кезеңдерінде қолжетімділігін қамтамасыз етеді.

2.3 «6В01406 Визуалды өнер, көркем еңбек, графика және жобалау» білім беру бағдарламасына түсуші тұлғалар А.Байтұрсынұлы атындағы ҚӨУ қабылдау комиссиясы өткізетін шығармашылық емтихандарды тапсырады.

2.4 «6В01406 Визуалды өнер, көркем еңбек, графика және жобалау» білім беру бағдарламасына түсетін жалпы орта (жалпы орта) білім беру ұйымдарының түлектері немесе техникалық және кәсіптік (бастауыш және орта кәсіптік), орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарының түлектері үшін екі шығармашылық емтихан, сондай-ақ ҰБТ бойынша келесі пәндердің балдары ескеріледі: Қазақстан тарихы, оқу сауаттылығы (оқу тілі).

2.5 «6В01406 Визуалды өнер, көркем еңбек, графика және жобалау» білім беру бағдарламасы бойынша оқуға түсетін, жоғары білім кадрларын даярлаудың сабақтас бағыттары бойынша «орта буын маманы» немесе «қолданбалы бакалавр» біліктілігі бар техникалық және кәсіптік немесе орта білімнен кейінгі білімі бар тұлғалар үшін, мемлекеттік білім гранттарын тағайындау кезінде конкурсқа қатысуға ниет білдіргендер бір шығармашылық емтихан бойынша жинаған ұпайлары есепке алынады: Сурет (гипстен жасалған адамның бет маскасының суреті), сондай-ақ ҰБТ пәні бойынша: педагогика және психология негіздері

2.6 «6В01406 Визуалды өнер, көркем еңбек, графика және жобалау» білім беру бағдарламасының ақылы негізіне түсетін, жоғары, сондай-ақ жоғары білім кадрларын даярлаудың сабақтас бағыттары бойынша «орта буын маманы» немесе «қолданбалы бакалавр» біліктілігі бар техникалық және кәсіптік немесе орта білімнен кейінгі білімі бар адамдар үшін әңгімелесу жүргізіледі.

2.7 Шығармашылық емтихан тапсыру үшін түсушілердің өтініштерін қабылдау университетте ағымдағы жылдың 20 маусымы мен 10 тамызы аралығында кетсеге сәйкес жүзеге асырылады.

2.8 Шығармашылық емтихан ағымдағы жылдың 7 шілдесінен 15 тамызына дейін кестеге сәйкес өткізіледі.

2.9 Шығармашылық емтихандарды өткізу нысаны жоғары білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларына сәйкес белгіленеді.

2.10 Орта білім беру ұйымдарының түлектеріне арналған шығармашылық емтихандар 2 шығармашылық емтихан бойынша өткізіледі: Сурет (бірінші шығармашылық емтихан), кескіндеме (екінші шығармашылық емтихан)

2.11 Жоғары білім кадрларын даярлаудың сабақтас бағыттары бойынша «орта буын маманы» немесе «қолданбалы бакалавр» біліктілігі бар техникалық және кәсіптік немесе орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының түлектеріне конкурсқа қатысушы гранттар үшін арналған шығармашылық емтихан «Сурет» 1 шығармашылық емтихан бойынша өткізіледі.

2.12 Жоғары білімі бар адамдар үшін әңгімелесу өткізіледі. «6B01406 Визуалды өнер, көркем еңбек, графика және жобалау» білім беру бағдарламасына қабылдау қысқартылған оқу мерзімдерін көздейтін жоғары білім кадрларын даярлаудың ұқсас бағыттары бойынша түсушілерді қоспағанда, шығармашылық емтихандар бойынша балдар ескеріле отырып жүргізіледі.

3. Шығармашылық емтиханның мақсаты мен міндеттері

3.1 Шығармашылық емтихандардың мақсаты талапкерлердің шығармашылық қабілеттерінің болуын және шығармашылық бағыттағы кәсіпті игерудің жеке алғышарттарын тексеру болып табылады.

3.2 «6B01406 Визуалды өнер, көркем еңбек, графика және жобалау» білім беру бағдарламасының шығармашылық емтиханының міндеті талапкердің конструктивті құрылыста және суреттің пәндік формасын көлемдік-пластикалық модельдеуде және түс шешімін беруде, оның мәдени даму деңгейін және кәсіби мотивациясын анықтауда қабілеттерін бағалау қажеттілігіне байланысты.

4. Емтихан өткізу тәртібі

4.1 Шығармашылық емтихандарды өткізу аудиториясына жіберуді және емтихандарды өткізу кезінде осы ережелерді сақтауды қабылдау комиссиясының жауапты хатшысы және оның орынбасары, емтихандарды өткізуге тартылған арнайы кезекшілер, техникалық хатшылар қамтамасыз етеді.

4.2 Шығармашылық емтихандарды өткізу кезінде аудиторияда бөгде адамдардың болуына жол берілмейді.

4.3 Талапкер шығармашылық емтиханға кестеде көрсетілген мерзімде келеді. Талапкерлер аудиторияға емтихан басталғанға дейін 30 минут бұрын енгізіледі.

4.4 Талапкерді шығармашылық емтихан өткізу аудиториясына жіберу жеке басын куәландыратын құжатты және құжаттарды қабылдау туралы қолхатты көрсеткен кезде жүзеге асырылады.

4.5 Бір шығармашылық емтиханның ұзақтығы – 4 академиялық сағат.

4.6 Шығармашылық емтиханды өткізу кезінде орыннан орынға ауысуға, емтихан материалдарымен алмасуға, мобильді байланыс құралдарын енгізуге жол берілмейді.

4.7 Шығармашылық емтихандарды өткізу кезінде талапкерлер мынадай талаптарды сақтайды: 1) тыныштықты сақтау және өз бетінше жұмыс істеу, емтихан алушылармен және басқа талапкерлермен сөйлеспеу; 2) аудитория бойынша жүрмеу; 3) шығармашылық емтихан аяқталғанға дейін емтихан алушының рұқсатынсыз емтихан аудиториясынан шықпау.

4.8 Осы ережелерді бұзғаны үшін талапкер аудиториядан шығарылады. Бұл ретте емтихан жұмысының титулдық парағында емтихан алушылардың қолдарымен расталған жою себебі туралы жазба жасалады. Бұл жұмыс жойылады.

4.9 Дәлелді себеппен емтиханға кешігіп келген немесе келмеген жағдайда, талапкер жазбаша өтініш және шығармашылық емтиханды өткізіп алудың дәлелді себебін растайтын құжатты ұсыну негізінде ректордың рұқсаты бойынша бекітілген кесте шеңберінде шығармашылық емтиханға басқа уақытта жіберіледі. Шығармашылық емтиханды өткізіп жіберудің дәлелді себебі: 1) талапкердің ауруы (емдеу мекемесінің мөрімен расталған емдеу мекемесінен сырқаты туралы анықтаманы көрсетумен расталады); 2) төтенше жағдай, сондай-ақ жол-көлік оқиғасы (төтенше жағдай немесе жол-көлік оқиғасы фактісін тіркеген мемлекеттік ұйымның анықтамасын көрсетумен расталады); 3) жақындарының қайтыс болуы (ата-аналары, жұбайлары, балалары, бала асырап алушылар, асырап алынған, ата-анасы бір және ата-анасы бөлек аға-інілері мен апа-сіңлілері, атасы, әжесі) туыстарының (анықтамамен расталады).

4.10 Шығармашылық емтиханға дәлелді себептермен келмеген тұлғаларға шығармашылық емтихан тапсыру мерзімінен кешіктірілмей қосымша белгіленген күні келуге рұқсат етіледі.

4.11 Дәлелді себепсіз шығармашылық емтихандарға келмеген талапкерлер емтихан тапсыруға жіберілмейді.

4.12 Шығармашылық емтихандарға қайта қатысуға және қайта тапсыруға жол берілмейді.

4.13 Шығармашылық жұмыстарды тек пәндік комиссия мүшелері тексереді.

4.14 Шығармашылық емтиханның нәтижелері бағалау парағында және пән комиссиясының хаттамасында ресімделеді. Бағалау парақтары мен емтихан қабылдаушылардың және пән комиссиясы төрағасының қолдары қойылған бағалар мен хаттамалар нәтижелерді жариялау үшін жауапты хатшыға (оның орынбасарына) беріледі.

4.15 Шығармашылық емтиханның нәтижелері емтихан өткізілетін күні жарияланады.

4.16 Шығармашылық емтихандарды бағалау кезінде талаптардың сақталуын және даулы мәселелерді шешуді қамтамасыз ету, шығармашылық емтихандарды тапсыратын адамдардың құқықтарын қорғау мақсатында емтихандарды өткізу кезеңінде әрбір ЖОО-да апелляциялық комиссия құрылады. Апелляциялық комиссиялар шығармашылық емтихан нәтижелерімен келіспеген адамдардың өтініштерін қарау үшін құрылады. Апелляциялық комиссияның төрағасы мен құрамы ЖОО ректорының бұйрығымен бекітіледі.

4.17 Апелляцияға өтінішті шығармашылық емтихан тапсырған адам апелляциялық комиссия төрағасының атына жеке өзі береді. Шығармашылық емтихан нәтижелерімен келіспеу туралы апелляция бойынша шешім комиссия мүшелерінің жалпы санының көпшілік даусымен қабылданады. Дауыстар тең болған жағдайда комиссия төрағасының дауысы шешуші болып табылады. Апелляциялық комиссияның жұмысы төраға мен комиссияның барлық мүшелері қол қойған хаттамамен ресімделеді.

4.18 Сурет емтиханы үшін келесі құралдар мен материалдар ұсынылады: қағаз, түрлі жұмсақтықтағы қарындаштар (НВ, В, 2В), өшіргіш (жұмсақ, суретке арналған). Ұсынылмайды: қатты қарындаштарды (Н, 2Н, 3Н) және жұмсақ (4В, 5В, 6В), сапасыз өшіршіктерді қолдану.

4.19 Кескіндеме емтиханы бойынша келесі құралдар мен материалдар ұсынылады: акварель қағазы, акварель бояулары (Ленинград, Нева), «НВ» қарындаштары, жұмсақ өшіргіш, дөңгелек щеткалар (бағаналар, тиін, № 2, 6 және 10), өзіңізбен бірге су ыдысы болу керек. Ұсынылмайды: сапасыз қағазды (акварельге арналмаған), кәсіби емес акварель бояуларын, өрескел шаш щеткаларын (техникалық мақсаттарға арналған) қолдану.

5. Шығармашылық емтихандарды бағалау нысаны

5.1 Жалпы орта немесе техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім туралы құжаттары бар оқуға түсушілерге арналған шығармашылық емтихандар 50 балдық жүйе бойынша бағаланады.

5.2 Қысқартылған оқу мерзімдерін көздейтін жоғары білім кадрларын даярлаудың сабақтас бағыттары бойынша оқуға түсушілер үшін шығармашылық емтихан 20 балдық жүйе бойынша бағаланады.

5.3 «6В01406 Визуалды өнер, көркем еңбек, графика және жобалау» білім беру бағдарламасы бойынша 2 шығармашылық емтихан өткізіледі: Сурет (бірінші шығармашылық емтихан), Кескіндеме (екінші шығармашылық емтихан).

5.4 Жоғары білім кадрларын даярлаудың сабақтас бағыттары бойынша «орта буын маманы» немесе «қолданбалы бакалавр» біліктілігі бар техникалық және кәсіптік немесе орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының түлектеріне арналған шығармашылық емтихан «Сурет» 1 шығармашылық емтихан бойынша өткізіледі және 20 балдық жүйе бойынша бағаланады, кемінде 5 балл жинау қажет.

5.5 Жоғары білімі бар адамдар үшін әңгімелесу өткізіледі.

5.6 Сурет бойынша емтихан талапкерлердің көркемдік-графикалық дайындық деңгейін бағалауға, сондай-ақ, ең бастысы, қабілетті және табиғи дарынды талапкерлерді анықтауға мүмкіндік береді. Шығармашылық жұмысты бағалаудың негізгі критерийлері: натюрморттың берілген форматтағы бейнесі сенімді түрде құрастырылған. Сызбаның оң және сол жағы композициялық тұрғыдан теңдестірілген; сызықтық перспективаны қолдану арқылы кеңістіктегі бастың орналасуы мен пішіні дұрыс берілген; құрылыста бастың пропорциялары дұрыс анықталған; суреттің құрамы, модельдің сипаты және бас пішінінің құрылымдық негізі игерілген; пішін тонмен модельденеді, материализм-гипстің құрылымы беріледі; жұмысты толық қабылдауға қол жеткізілді.

5.7 Кескіндеме емтиханы талапкерлердің табиғатты бейнелеу қабілетін анықтайды, олардың кеңістіктік қиялының деңгейін, осы материалды түспен бейнелеу қабілетін бағалауға мүмкіндік береді. Шығармашылық жұмысты бағалаудың негізгі критерийлері: натюрморттың берілген форматтағы бейнесі сенімді түрде құрастырылған. Натюрморт кескінінің оң және сол жағы композициялық тұрғыдан теңдестірілген; сызықтық перспективаны қолдану арқылы кеңістіктегі натюрморт жазықтығы мен заттарының орналасуы дұрыс берілген; құрылыста натюрморт заттарының пропорциялары мен сипаты дұрыс анықталған; түс қатынастары жылы және суық түстерді қолдану арқылы беріледі (кескіндемедегі жылу-салқындық ұғымы). Іс жүзінде кескіндемеде жергілікті түс, қосымша түс, рефлекс, жарқырау туралы түсінік көрсетіледі; кескіндемедегі тональды қатынастар натюрморттың заттары мен перделері арасында дәл берілген. Жұмысты толық қабылдауға қол жеткізілді.

6. Бірінғай шығармашылық емтихан бағдарламасы (1 шығармашылық емтихан-сурет (гипстен жасалған адамның бет маскасының суреті))

6.1 Жалпы орта (орта жалпы) білім беру ұйымдарының түлектеріне, техникалық және кәсіптік (бастауыш және орта кәсіптік), орта білімнен кейінгі білімнің, сондай-ақ емтихан бойынша жоғары білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарының түлектеріне қойылатын талаптар гипстен жасалған адамның бет маскасының суреті: құрастыру және салу; суреттің тональды бірлігі мен тұтастығы.

6.2 Сурет емтиханын тапсыру үшін талапкер сурет салу бойынша келесі дағдыларды көрсетуі қажет: форматтағы композициялық ізденіс; бастың пластикалық пішінінің арақатынасы, оның сипаттамалық ерекшеліктері (көлемі, айналуы, бас және мойын осінің бір-біріне қатысты орналасуы), кеңістіктегі орналасуы; бет бөліктерінің пропорцияларын сақтау; жарық пен көлеңке арқылы үлкен пішіндерді конструктивті тұрғызу және мүсіндеу; сызықты, штрихты, нүктені меңгеру; суреттің толықтығы.

6.3 Емтихан тапсырмасын орындау бойынша ұсыныстар: жұмысты үш негізгі кезеңге бөлу. Барлық кезеңдерді тең уақыт сегменттеріне бөліңіз: 1) Композицияны анықтаңыз. Сурет қағаз парағына жақсы орналастырылуы керек. Парақтың екі өлшемді жазықтығында бастың үш өлшемділігін көрсету қажет; 2) Бас пішінінің құрылымын

анықтау суреттегі пропорцияларды дұрыс анықтау; 3) Суреттегі тональды қатынастарды құру. Беттің бейнеленген бөліктерінің көлемін тонмен жеткізіңіз.

7. Бірыңғай шығармашылық емтихан бағдарламасы (2 шығармашылық емтихан-кескіндеме (натюрморт))

7.1 Жалпы орта (орта жалпы) білім беру ұйымдарының бітірушілеріне кескіндеме (натюрморт) емтиханына қойылатын талаптар: макет және құрылыс; сызбаның тондық бірлігі мен тұтастығы

7.2. Сурет емтиханы үшін талапкер келесі дағдылар мен дағдыларды көрсетуі керек: форматтағы композициялық ізденіс; форматтағы композициялық ізденіс; заттардың, драперлердің негізгі қатынастары; жартылай көлеңкедегі заттардың табиғи (табиғи) түсі, түс рефлекстері; заттар мен драперлердің, жарық-ауа ортасының өзіндік және түсетін көлеңкелерін беру; кескіндеме техникасын меңгеру дағдылары; кескіндеме жұмысын мөлдір және көркем орындауға дағдыландыру.

7.3 Емтихан тапсырмасын орындау бойынша ұсыныстар: натюрморт бойынша жұмысты үш негізгі кезеңге бөлу. Барлық кезеңдерді тең уақыт сегменттеріне бөлу: 1) қойылымды берілген форматта құрастыру. Кеңістікте натюрморт жазықтығы мен заттарын салу (кескіндеме үшін дайындық суреті қарындашпен орындалады); 2) кескіндемеде қойылымдағы негізгі түсті-тональды қатынастар мен жарық-ауа ортасын беру. Натюрморт бөлшектерін пысықтау; 3) соңғы кезең. Барлық бөлшектерді бір тұтастыққа біріктіріңіз.

«БВ01406 Визуалды өнер, көркем еңбек, графика және жобалау» білім беру бағдарламасы бойынша шығармашылық емтиханның бағалау критерийлері

**Бірінші шығармашылық емтиханның
Бағалау критерийлері**

Рисунок (рисунок маски лица человека, сделанного из гипса)

Общий балл	Сурет (адам бетінің гипстен жасалған маскасының суреті)				
	Суретті форматқа оңтайлы орналастыру	Гипс басының көлемінің сызықтық конструктивті құрылысы	Бас элементтерінің пропорционалды сәйкестігі	Люк құралдарымен пішінді анықтау	Материалды беру
50	10	10	10	10	10

**Екінші шығармашылық емтиханның
Бағалау критерийлері**

Кескіндеме (екі, үш заттан тұратын натюрморт)

Жалпы балл	Кескіндеме (екі, үш заттан тұратын натюрморт)				
	Кескінді формат парағына құрастыру мүмкіндігі	Заттардың пропорцияларын көрсете білу	Заттардың пішінін түсімен және тонымен модельдеу мүмкіндігі	Негізгі түс және тональды қатынастар мен айырмашылықтарды жеткізе білу өндірістегі түс дақтарының жылу салқындығы	Жұмыста жеңіл ауа ортасын және перспективаны жеткізе білу
50	10	10	10	10	10